

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16Co/9/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6121320224
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 05. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivica Hanusková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2025:6121320224.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivica Hanuskovej a sudcov JUDr. Dušana Kucbela a JUDr. Alexandra Mojša, v spore žalobkyne A. B., nar. XX. XX. XXXX, bytom C. XX, D. D., právne zastúpenej E. F. F., advokátom, so sídlom F. XXXXX/X, D. D., proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná G. F. C., so sídlom H. X, D., s adresou pre doručovanie: I. F. D. D., so sídlom F. J. X, D. D., o zaplatenie 15 000,- Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica pod sp. zn. 13C/28/2021 zo dňa 26. 10. 2023, takto

rozhodol:

I. Krajský súd rozsudok súdu prvej inštancie v II. výroku, ktorým žalobu zamietol m e n í tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni sumu 1.800,- Eur spolu s 5,05 % úrokom z omeškania zo sumy 1.800,- Eur ročne, a to od 01.05.2021 až do zaplatenia v lehote 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia a vo zvyšku žalobu zamietá.

II. Výrok, ktorým súd prvej inštancie uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni 5,05 % ročný úrok z omeškania zo sumy 3.875,- Eur od 01.05.2021 až do zaplatenia, a to v lehote 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia, ostáva n e d o t k n u t ý.

III. Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobkyni nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie a v odvolacom konaní v rozsahu 100 % v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie o výške trov konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie v poradí druhým rozsudkom uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni 5,05 % ročný úrok z omeškania zo sumy 3 875,- Eur od 01. 05. 2021 do zaplatenia v lehote 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia; vo zvyšnej časti žalobu zamietol a uložil žalobkyni povinnosť zaplatiť žalovanej náhradu trov konania v rozsahu 48,33 % v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým súd rozhodne o ich výške.

2. Rozhodnutie odôvodnil súd prvej inštancie tým, že žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala zaplatenia 15 000,- Eur z titulu náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú utrpela v dôsledku nezákonného vznesenia obvinenia pre prečin sprenevery. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že uznesením I. K. F. L. D. D. vo veci vedenej pod sp. zn. ČVS:ORP-971/OEK-BB-2012 zo dňa 10. 08. 2015 bolo vznesené obvinenie žalobkyne pre prečin sprenevery podľa § 213 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona formou spolupáchateľstva. Voči takémuto rozhodnutiu podala žalobkyňa sťažnosť dňa 13. 08. 2015, ktorá bola dozorujúcim prokurátorom zamietnutá. Po podaní obžaloby dňa 05. 06. 2018 rozsudkom I. C. D. D. bola žalobkyňa dňa 19. 11. 2018 v konaní pod sp. zn. 4T/38/2018 oslobodená spod obžaloby, pričom tento rozsudok bol potvrdený uznesením M. C. L. D. D. zo dňa 26. 11. 2019 vo veci vedenej pod sp. zn. 5To/10/2019, v ktorom odvolací súd odvolanie okresného prokurátora zamietol. Súd tak zistil, že trestné

stíhanie žalobkyne trvalo 4 roky a 3 mesiace, teda spolu 51 mesiacov. Na základe výsluchu žalobkyne a svedka N. B. mal súd prvej inštancie za preukázané, že žalobkyňa trestné konanie, ktoré sa voči nej viedlo, znášala zle a psychicky to na ňu vplývalo a vzhľadom k tomu, že jej manžel ako jej jediná pomoc či opora bol vo výkone trestu, nemala sa možnosť zdôveriť iným osobám a ani požiadať o pomoc. Táto okolnosť na ňu vplývala do takej miery, že trestné stíhanie voči nej vedené prežívala veľmi ťažko. Najmä v konaní bolo preukázané, že obavu u nej vzbudzovala tá okolnosť, že v prípade, ak by bola odsúdená na nepodmienečný trest odňatia slobody, nebola v rodine žiadna iná osoba, ktorej by mohla byť zverená jej maloletá dcéra, a táto by zrejme musela byť zverená do opatery tretej osoby. Ďalšie skutkové tvrdenia žalobkyne, ktoré poskytla v rámci konania však už preukazované neboli, keďže návrhy na dokazovanie z jej strany neboli prezentované a preto súd nemal možnosť tieto podrobiť dôkladnému skúmaniu, tak aby mohol vyhovieť žalobkyni v jej žalobnom návrhu v celom rozsahu.

3. Zistený skutkový stav súd prvej inštancie subsumoval pod ust. § 3 ods. 1 pís. f), § 5 ods. 1, § 6 ods. 1 a 2, § 17 ods. 2 až 4 zák. č. 514/2003 Z. z.. Ustálil, že oslobodením žalobkyne spod obžaloby vzniklo za splnenia ďalších zákonných predpokladov zásadne právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia, a to bez ohľadu na to, že uznesenie o vznesení obvinenia nebolo zrušené. V zmysle § 6 ods. 1 a 2 zák. č. 514/2003 Z. z. za zrušené alebo zmenené uznesenie o vznesení obvinenia pre nezákonnosť je potrebné považovať aj neskorší rozsudok o oslobodení žalobkyne spod obžaloby. Zároveň mal za preukázané, že žalobkyni vznikla škoda v podobe nemajetkovej ujmy. Rovnako mal za preukázané, že medzi porušením právnej povinnosti a vzniknutou škodou na strane žalobkyne existovala priama príčinná súvislosť, ako ďalšia z podmienok vzniku zodpovednostného vzťahu. Poukazom na § 17 zák. č. 514/2003 Z. z. mal v konaní súd prvej inštancie za preukázané, že vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu bol zásah do základných práv žalobkyni narušený takým vážnym spôsobom, že samotné konštatovanie porušenia práva je voči nej zadosťučinením nedostatočným. Trestným stíhaním žalobkyne, o ktorom sa neskôr ukázalo, že bolo vedené nedôvodne, pretože skutok, pre ktorý bola žalobkyňa obžalovaná, nebol trestným činom a bola oslobodená spod obžaloby, došlo k zásahu do jej ústavných práv, a to najmä práva na rodinu, súkromný život, práva na súkromie, ale aj k zásahu do občianskej cti, ľudskej dôstojnosti a vážnosti. Žalobkyňa preukázala právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, pretože morálna satisfakcia nepostačovala. Vo vzťahu k výške nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie uviedol, že nie sú pri rozhodnutí rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, čo by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase, teda v takej istej situácii vnímala aj každá iná fyzická osoba. Vychádzal pritom z judikačnej praxe súdov Slovenskej republiky, ako aj Českej republiky, ktoré priznávali sumu 50,- až 67,- Eur za 1 mesiac konania, respektíve 15 000,- až 20 000,- korún českých, t. j. 600,- až 800,- Eur za rok konania. Pri dĺžke trvania trestného stíhania je potrebné zohľadniť aj to, že akékoľvek konanie vždy trvá nejakú dobu, a preto by bolo nesprávne, aby počiatková doba konania, ktorú ešte nie je možné považovať za neprimeranú, bola odškodňovaná v rovnakej výške ako doba, ktorá ju presahuje. Pre vysporiadanie sa s takouto problematikou pokladal súd prvej inštancie za rozumné, aby prvé 2 roky konania boli ohodnotené sumou o polovicu nižšou než by prináležala neskôr. Poukázal pritom na stanovisko Občianskoprávného a obchodného kolégia Najvyššieho soudu České republiky z 13. 04. 2011, sp. zn. Cpju 206/2010, tiež rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 20. 10. 2021 pod č. k. 15Co/59/2021-567. Na základe naznačeného postupu súd prvej inštancie určil svojou úvahou, s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR pod sp. zn. 3Cdo/11/2012, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici pod sp. zn. 15Co/59/2021, rozhodnutie Najvyššieho súdu SR pod sp. zn. 3Cdo/19/2018 ako horný limit nemajetkovej ujmy vo výške 1 500,- Eur za 12 mesiacov, pričom za prvých 12 mesiacov priznal sumu 500,- Eur, za druhých 12 mesiacov priznal sumu 500,- Eur, za tretích 12 mesiacov priznal sumu 1 000,- Eur a za zvyšných 15 mesiacov priznal sumu 1 875,- Eur, teda priznal žalobkyni nárok vo výške 3 875,- Eur ako v prvom rozsudku. Uvedenú náhradu z dôvodu nedostatočného rozsahu navrhovaného dokazovania u žalobkyne považoval akúsi základnú náhradu v prípade priznania náhrady nemajetkovej ujmy. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Zároveň rozhodol o nároku žalobkyne na príslušenstvo, teda úrok z omeškania, ktorý žalobkyni priznal, pričom k omeškaniu žalovanej došlo uplynutím 6 mesačnej lehoty na plnenie v zmysle § 16 zák. č. 514/2003 Z. z., a to dňom 30. 04. 2021. Dňa 01. 05. 2021 sa teda dostala žalovaná do omeškania s plnením peňažného dlhu peňažného dlhu v zmysle ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pričom výška úrokov z omeškania vyplývala z ust. § 3 ods. ods. 1 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z..

4. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) tak, že žalovaná bola v konaní v prevažnej miere úspešná. Žalobkyňa bola úspešná v rozsahu

25,83 % a žalovaná bola úspešná v rozsahu 74,17 %. To znamená, že v čistom vyjadrení bola žalovaná úspešná v rozsahu 48,33 %.

5. Proti rozsudku podala odvolanie žalobkyňa, čo do výroku ktorým súd vo zvyšnej časti žalobu zamietol a do výroku o nároku na náhradu trov konania s poukazom na § 365 ods. 1 písmena b), d) a h) CSP. Namietala, že rozhodnutie, na ktoré poukázal súd prvej inštancie pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy, predchádzali a nezohľadňovali skutočnosti posudzované nálezom Ústavného súdu SR vo veci pod sp. zn. III. ÚS 754/2016, v zmysle ktorého nemožno považovať odškodnenie 52 mesiacov trvania trestného stíhania sumou 620,- Eur za mesiac za neadekvátne. Ona uplatnila v konaní nárok len vo výške 294,11 Eur za mesiac nezákonného trestného stíhania, pričom ide o menej ako polovicu zo sumy 620,- Eur, ktorú Ústavný súd Slovenskej republiky a Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí pod sp. zn. 5Cdo/169/2021 posúdil ako sumu odškodnenia, ktorú nemožno považovať za neadekvátnu. Preto sa odvolaním napadnuté rozhodnutie odklonilo od právneho názoru judikovaného najvyššími súdnymi autoritami. V bode číslo 30. napadnutého rozsudku pritom súd prvej inštancie uviedol, že dostatočne preukázal akým spôsobom prežívala trestné stíhanie, ktoré trvalo 51 mesiacov a akým spôsobom prežívala trestné stíhanie, ktoré trvalo 51 mesiacov a akým spôsobom sa musela podrobiť zásahom do svojich osobnostných práv. Súd mal v konaní za preukázané, že nárok na nemajetkovú ujmu vyjadrenú v peniazoch je daný, aj dostatočným spôsobom preukázaný. Tvrdenie v rozsudku spočívajúce v závere, že nie je potrebné prihliadať na subjektívne pocity, ale len na objektívne hľadisko podľa názoru žalobkyne nie je správne. Prvostupňové rozhodnutie sa vôbec nevysporiadalo so skutočnosťami, ktoré boli namietané v predchádzajúcom odvolacom konaní. Vo veci vedenej pod sp. zn. 15Co/1/2023 Krajský súd v Banskej Bystrici exaktne stanovoval základ pre výpočet výšky nemajetkovej ujmy za jednotlivý rok prihliadajúc s 10 násobku minimálnej mzdy za príslušný rok. To stanovil s poukazom na § 5 ods. 1 a 2 zákona č. 215/2006 . Poukázala pritom na výšku minimálnej mzdy v roku 2015 v sume 370,- Eur, v roku 2016 – 405,-Eur, v roku 2017-435,-Eur ,v roku 2018 – 483,-Eur, v roku 2019 - 520,- Eur. Preto horným limitom pri metodike prítomnej v rozhodovacej praxi okresného súdu by mala byť suma 3.800,- Eur, v roku 2015 suma 4.050,-Eur, v roku 2016 v sume 4.350,- Eur, v roku 2017 v sume 4.800,- Eur, v roku 2018 suma 5.200,- Eur, v roku 2019. Pokiaľ potom súd uviedol, že dostatočne preukázala zásah do svojej osobnej sféry, tak jej nie je zrejmé, na akom základe bola stanovená suma 1.500,- Eur ako horný limit, respektíve suma 500,- Eur, 1.000,-Eur a 1.500,- Eur ako adekvátne náhrada nemajetkovej ujmy. Zároveň vo vzťahu k rozhodovacej praxi, na ktorú odkázal súd prvej inštancie namietla, že išlo o prípady, kedy prebiehalo trestné konanie v roku 2004 až 2007 a zároveň žalovaná bola v dovolacom konaní neúspešná, pretože bola priznaná nemajetková ujma vo výške 16.000,- Eur. Náhrada vo výške 500,- Eur za rok psychického utrpenia za nedôvodné trestné stíhanie nemožno považovať za nič iné ako symbolické odškodnenie, ktoré svojou podstatou obchádza účel samotného zákona, na základe ktorého má byť odškodnená. Suma 500,- Eur predstavuje sumu 41,66 Eur mesačne za každý mesiac utrpenia spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Zároveň poukázala na rozpor v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, kde súd prvej inštancie najskôr bode 30 uviedol, že žalobkyňa dostatočným spôsobom preukázala nárok, že nárok na nemajetkovú ujmu vyjadrenú v peniazoch je daný a dostatočne preukázaný a v bode 35 však súd prvej inštancie uviedol, že ďalšie skutkové tvrdenia žalobkyne, ktoré poskytla v rámci konania však už preukázané neboli. Poukázala v nadväznosti na vnútorné prežívanie trestného stíhania na rozhodovacia prax Najvyššieho súdu Českej republiky pod sp. zn. 30Cdo/2965/2015, podľa ktorého v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej pri výkone verejnej moci sa vznik nemajetkovej ujmy nepreukazuje. V konaní sa obvykle zisťuje či sú dané objektívne dôvody na to, aby sa konkrétna osoba mohla cítiť poškodenou.

6. Vo vzťahu k nároku na náhradu trov konania poukázala na nález Ústavného súdu pod sp. zn. II. ÚS 399/2019 zo dňa 15.04.2020, ako aj rozsudok Najvyššieho súdu SR pod sp. zn. 7Cdo/98/2021 zo dňa 27.04.2023, podľa ktorých zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V takýchto prípadoch nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do práva žalobkyne bolo zasiahnuté, pričom výška nemajetkovej ujmy je potom dôvodná otázka a otázka nadväzujúca. Navrhla preto, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

7. Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu sa pridrižovala doterajších písomných podaní, ako aj ústne podaných prednesov. Nárok uplatnený žalobou považovala za nedôvodný. Napriek tomu rešpektovala právny názor vyslovený prvoinštančným súdom, o tom, že nárok žalobkyne je daný, ako aj ustálenú

výšku náhrady nemajetkovej ujmy. Tú považovala za primeranú k skutkovým okolnostiam. S odvolaním napadnutým rozsudkom, ktorým bol žalobkyni priznaný už len úrok z omeškania k už skôr právoplatne priznanej náhrade nemajetkovej ujmy a zvyšná časť žaloby bolo zamietnutá, sa stotožnila a považovala ho za vecne správny. V konaní nebol preukázaný u žalobkyni vznik nemajetkovej ujmy takej intenzity, ktorá by odôvodňovala priznanie náhrady v celom žalobou uplatňovanom rozsahu 15.000,- Eur. Navrhla, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie potvrdil. V prípade, že sa odvolací súd stotožní s dôvodmi odvolania žalobkyne navrhla, aby bol bola poskytnutá paričná lehota na plnenie v rozsahu pätnástich dní.

8. Krajský súd, ako súd odvolací, v zmysle § 34 CSP prejednal odvolanie žalobkyne viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania v zmysle § 379 a 370 CSP, nariadil vo veci pojednávanie podľa § 385 ods. 1 CSP, na ktorom zopakoval a doplnil dokazovanie a rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP zmenil z nasledovných dôvodov:

9. Na základe prvého rozsudku súdu prvej inštancie bolo žalobkyni už právoplatne priznané plnenie z titulu náhrady nemajetkovej ujmy v rozsahu 3.875,- Eur z celkovo požadovanej sumy 15.000,- Eur. Predmetom aktuálneho odvolacieho konania bolo posúdenie otázky správnosti výroku, ktorým súd prvej inštancie nárok žalobkyne v prevyšujúcej časti zamietol, teda výšky priznanej nemajetkovej ujmy, ako aj správnosti výroku súdu prvej inštancie o náhrade trov konania. Za tým účelom odvolací súd na pojednávaní zopakoval dokazovanie, v časti ktorá bola rozhodujúca pre posúdenie priznania výšky náhrady nemajetkovej ujmy.

10. Z uznesenia OR PZ v Banskej Bystrici pod sp. zn. ČVS : ORP - 971/OEK - BB - 2012 zo dňa 10.08.2015 odvolací súd zistil, že žalobkyňa bola obvinená pre prečin sprenevery podľa § 213 ods. 1 ods. 2 písm. a) Trestného zákona účinného v spáchania skutku a v priebehu trestného konania, a to formou spolupáchateľstva. Právoplatne bola oslobodená potvrdzujúcim uznesením Krajského súdu Banskej Bystrici zo dňa 26.11.2019 vo veci pod sp. zn. 5To/10/2019. Trestné stíhanie žalobkyne tak trvalo 51 mesiacov.

11. Zo zápisnice výsluchu žalobkyne na pojednávaní pred súdom prvej inštancie vyplynulo, že žalobkyňa mala zlý pocit z trestného stíhania, obávala sa, že nedopadne v jej prospech a zamýšľala sa nad tým čo sa stane, keď bude odsúdená buď podmienene alebo nepodmienene, čo bude s jej maloletou dcérou. S týmito pocitmi sa zdôverovala iba svojmu manželovi, pretože nemala inú osobu, komu by sa mohla zveriť. Pokiaľ namietala postup policajtov, podávala sťažnosti, tieto boli vždy zamietnuté v jej neprospech čo neprosperovalo jej psychickému stavu, pretože pracovala ako vodič v čase od 06.00 do 19.00 hodiny a nemala čas navštíviť psychológa alebo psychiatra, pretože jej bola prednejšia dcéra. Neustále návštevy polície u jej zamestnávateľa vyvolávali pre ňu tiež stresovú situáciu, pretože nadriadený jej oznámil, že pokiaľ by bola odsúdená za ekonomickú trestnú činnosť, tak v tomto zamestnaní nebude môcť zotrvať. Aj táto okolnosť ju ťažila.

12. Zo zápisnice z výsluchu svedka N. B. pred súdom prvej inštancie vyplynulo, že podľa neho bola zo strany polície žalobkyňa úplne týraná, brali ju na výsluch spreď školy, spreď roboty, napriek tomu, že sa na každú výzvu polície riadne a včas dostavila. On bol v tom čase vo výkone trestu a keď prišla manželka na návštevu plakala a uvádzala, že je na ňu vyvíjaný veľký nátlak, najmä, že sa bojí o svoju dcéru, o stratu zamestnania a, že v prípade, ak by bola odsúdená, nevie ako by bolo naložené s jej dcérou.

13. Keďže žalobkyňa v priebehu sporu, ako aj v odvolacom konaní pre ustálenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy poukazovala na výšku minimálnej mzdy v rokoch 2015 až 2019, ktoré žalovanou neboli popierané, odvolací súd s poukazom na § 185 ods. 2 CSP pre právnu istotu doplnil dokazovanie bez návrhu z verejne dostupného registra Štatistického úradu, podľa ktorého bol vývoj mesačnej hrubej minimálnej mzdy v roku 2015 - 380 Eur, v 2016 - 405 Eur, 2017 - 435 Eur, 2018 - 480 Eur, 2019 - 520 Eur.

14. Odvolací súd zistil, že súd prvej inštancie nesprávne právne aplikoval § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. na skutkový stav a svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnil vo vzťahu k ustáleniu výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Súd prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí nedostatočne uviedol, ako pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy prihliadol na osobu žalobkyne, jej doterajší život a prostredie, v ktorom žila a pracovala, závažnosť vzniknutej ujmy, závažnosť následkov, ktoré jej vznikli v súkromnom živote a závažnosť následkov, ktoré vznikli žalobkyne v spoločenskom uplatnení.

15. Pre preskúmanie voľnej úvahy súdu pri určovaní nemajetkovej ujmy nepostačuje, ak súd aplikuje svoju úvahu len v teoretickej rovine, bez ohľadu na konkrétny prejednávany prípad. V spore o náhradu nemajetkovej ujmy je potrebné poskytnúť odpovede stranám sporu, z akých konkrétnych dôvodov bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy dostačujúca, a prečo nebola priznaná vyššia suma, ktorú požadovala žalobkyňa, a to aj porovnaním a prihliadnutím na iné obdobné prípady odškodňovania náhrady nemajetkových újm spôsobených nezákonným trestným stíhaním, aby priznaná náhrada nemajetkovej ujmy spĺňala požiadavku slušnosti a spravodlivosti.

16. V rámci súdnej praxe pri uplatňovaní nárokov na náhradu nemajetkovej ujmy voči štátu musia súdy zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť, a teda v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako a v ich judikatúre by tak mal existovať vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady (nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 288/2017 zo dňa 05.12.2017). Z toho hľadiska odvolací súd poukazuje na nižšie uvedené rozhodnutia odškodnenia za nezákonné trestné stíhanie:

- rozsudok Okresného súdu Lučenec sp. zn. 5C/161/2013, potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14Co/433/2015 z 23.08.2016, ktorým bola priznaná výška náhrady 6000 Eur za trestné stíhanie v trvaní 6 rokov, t. j. 1000 Eur na rok;
- rozsudok Okresného súdu Lučenec sp. zn. 6C/131/2014, potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16Co/63/2016 z 20.10.2016, ktorým bola priznaná výška náhrady 4800 Eur za trestné stíhanie v trvaní 6 rokov, t. j. 800 Eur na rok;
- rozsudok Okresného súdu Rimavská Sobota sp. zn. 8C/144/2009, potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16Co/104/2016 z 09.03.2017, ktorým bola priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy v sume 8500 Eur za trestné stíhanie trvajúce 7 rokov, pričom išlo o obvinenie lekára z prečinu usmrtienia pri výkone povolania. Tento lekár následne z dôvodu poškodenia dobrého mena opustil svoje zamestnanie, t. j. cca 1215 Eur na rok;
- rozsudok Okresného súdu Košice II sp. zn. 37C/31/2014, potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co/233/2016 z 28.03.2017, kde za trestné stíhanie v trvaní viac ako 3 roky v sume 5000 Eur, pričom išlo o obvinenie zneužitia právomoci verejného činiteľa, pre ktorý bol žalobca prepustený zo služobného pomeru, t. j. 1667 Eur na rok;
- rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 14C/45/2020 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/50/2022, ktorým bola priznaná nemajetková ujma žalobcovi v sume 9000 Eur za trestné stíhanie v trvaní takmer 10 rokov za trestný čin zneužitia právomoci verejného činiteľa, ktorého sa mal dopustiť žalobca ako policajt, t. j. 900 Eur na rok.
- Rozsudok Okresného súdu Vranov nad Topľou č. k. 5C/16/2021-174 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 14Co/1/2024 zo dňa 19.02.2024, ktorým bola priznaná nemajetková ujma v sume 2700 Eur za trestné stíhanie v trvaní 22 mesiacov, t. j. 1476 Eur na rok.

17. V zmysle nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 754/20106 nie je pritom neprimeranou náhradou odškodnenie za 52 mesiacov trestného stíhania suma 620 Eur mesačne, pričom sa odškodňoval pracovník odboru hraničnej kontroly úradu a cudzineckej polície pre trestný čin prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody, t. j. 7440 Eur na rok.

18. Z uvedených rozhodnutí, bez bližšieho zohľadnenia okolností konkrétneho prípadu možno vyvodit', že priemerne súdy priznávajú náhradu nemajetkovej ujmy za trestné stíhanie od 800 Eur až po 7440 Eur za rok nedôvodne vedeného trestného stíhania. Výška nemajetkovej ujmy však závisí vždy od posúdenia okolností konkrétneho prípadu a úvahy súdu, aká výška nemajetkovej ujmy v danom prípade zodpovedá požiadavke spravodlivého odškodnenia.

19. K tomu odvolací súd poukazuje uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/125/2019 zo dňa 27.08.2019, podľa ktorého súdna prax je už v súčasnosti jednotná v tom, že každé trestné stíhanie negatívne ovplyvňuje spoločenský, pracovný, osobný život stíhaného, a to bez ohľadu na jeho výsledok, teda je spôsobilé bez ďalšieho vyvolať vznik nemajetkovej ujmy najmä v takom prípade, ak sa preukáže, že bolo od začiatku nezákonné. Ide o zodpovednosť absolútne objektívnu za výsledok konania vo veci samej, čím je založená zodpovednosť štátu za škodu obvineného spôsobenú uznesením o vznesení obvinenia. Pri odškodňovaní nemajetkovej ujmy za nezákonné trestné stíhanie každej fyzickej osoby súdom nesvedčí bagatelizovanie závažnej ujmy priznávaním neprimerane nízkych, resp. žiadnych náhrad; také rozhodovanie treba považovať za obchádzanie zákona, jeho účelu a pôsobí mnohokrát

veľmi cynicky, bez citu pre elementárnu spravodlivosť, alebo absencie postupu podľa pravidla, podľa ktorého „nerob druhému to, čo nechceš, aby robili tebe“.

20. Na druhej strane však odvolací súd musel pri výške odškodnenia zobrať do úvahy, že Najvyšší súd SR v rozhodnutí zo dňa 27.4.2006 pod sp. zn. 4Cdo/171/2005 uviedol, že úvaha súdu sa pri určení výšky nemajetkovej ujmy musí opierať o celkom konkrétne preskúmateľné hľadiská. Nemožno priznávať neprímerané, či premrštené sumy, ktoré by svojich dôsledkoch viedli k bezdôvodnému obohacovaniu sa, a ktoré pri porovnaní „odškodnenia“ zásahu do práva na ochranu osobnosti s „odškodňovaním“ zásahov do iných základných práv, mohli niektoré ujmy na iných právach (ujma na zdraví, živote, rovnako obmedzenie osobnej slobody, pozn. súdu) bagatelizovať.

21. Ďalej v rozhodnutí sp. zn. 6MCdo/15/2012 Najvyšší súd SR uviedol, že určenie výšky primeranej náhrady nemajetkovej ujmy nie je záležitosťou voľnej úvahy, ktorá by nepodliehala žiadnemu hodnoteniu; jej základom je zistenie skutkových okolností, ktoré súdu umožnia úvahu na určitom kvalitatívnom posúdení základných súvislostí. Treba, aby súd v súvislosti s tým vzal do úvahy aj iné hmotnoprávne predpisy upravujúce odškodnenie, napr. zák. č. 215/2006 Z. z., v zmysle ktorého v prípade, že trestným činom bola spôsobená smrť, má poškodený nárok na vyplatenie odškodnenia v sume 50-násobku minimálnej mzdy; pri trestnom čine znásilnenia, sexuálneho násillia, sexuálneho zneužívania, za spôsobenú morálnu škodu určuje limit odškodnenia vo výške 10-násobku minimálnej mzdy. Súd sa musí preto zaoberať napríklad aj tým, v čom je nemajetková ujma žalobcu v jeho spoločenskom, pracovnom, rodinnom živote, spôsobená nezákonným rozhodnutím väčšia v porovnaní so smrteľným následkom trestného činu, resp. s morálnou ujmovou spôsobenou trestným činom znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania.

22. Napokon v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/19/2018 Najvyšší súd SR konštatoval, že povinnosť všeobecného súdu je určiť primeranú výšku náhrady spôsobenej nezákonným rozhodnutím po zohľadnení iných právnych predpisov slovenského právneho poriadku upravujúcich odškodnenie, ako aj judikatúry ústavného súdu a ESLP. Uviedol tiež, že na podstate záverov, ku ktorým dospel najvyšší súd skôr už v rozhodnutiach, v ktorých bol uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zák. č. 58/1969 Zb. nezmenil nič ani zákon č. 514/2003 Z. z. Určenie maximálnej hranice náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím v zmysle zák. č. 514/2003 Z. z. tak, aby priznaná náhrada nebola vyššia ako náhrada za ujmu, ktorú utrpeli obeť trestných činov, je pokračovaním v už nastolenom trende legislatívnych úprav pod vplyvom rozhodnutí ESLP.

23. Odškodňovanie obetí trestných činov za obdobie, kedy bola nezákonne trestne stíhaná žalobkyňa, bolo upravené do 31.12.2017 zákonom č. 215/2006 Z. z. a od 01.01.2018 zákonom č. 274/2017 Z. z. Podľa § 5 ods. 1 zákona č. 215/2006 Z. z. mala osoba poškodená trestným činom znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania nárok na vyplatenie odškodnenia za spôsobenú morálnu škodu v sume desaťnásobku minimálnej mzdy. Na to nadviazala právna úprava v § 12 ods. 3 zákona č. 274/2017 Z. z., kde okrem dovtedy upravených trestných činov sa rovnako odškodňujú trestné činy obchodovania s ľuďmi, týrania blízkej osoby a zverenej osoby, nedobrovoľného zmiznutia a to podľa mesačnej minimálnej mzdy platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu.

24. Odvolací súd poukazuje i na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 6Cdo/44/2017 z 21.6.2018: „V prípade nemajetkovej ujmy spôsobenej trestným stíhaním, ktoré skončilo oslobodením spod obžaloby, bude potrebné popri povahe a dĺžke trestného konania prihliadnuť najmä na závažnosť ujmy a okolností, za ktorých k nej došlo a na závažnosť následkov spôsobených trestným stíhaním v osobnostnej sfére poškodeného. Posúdenie okolností, za ktorých k ujme došlo, zahrňuje aj správanie sa samotného poškodeného... Pri určovaní primeranosti formy zadosťučinenia, závažnosť ujmy správne skúmali predovšetkým vo vzťahu k tým osobnostným sféram, ktoré žalobca v konaní uplatnil (v morálnej sfére, vo sfére súkromnej a pracovného uplatnenia).“

25. Pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy za vedené trestné stíhanie, ktoré sa oslobodzujúcim rozsudkom voči žalobkyňi neskôr ukázalo ako nedôvodné, nie je možné určiť konkrétny spôsob výpočtu tejto náhrady, pretože na jej zhodnotenie má vplyv súbor mnohých okolností toho – ktorého prípadu. Súd pri určení výšky relatívnej náhrady nemajetkovej ujmy tiež vychádzal zo záveru, že vznik nemajetkovej ujmy nie je možné dokazovať, pretože ide o stav v mysli poškodenej osoby.

Vychádzal z toho, či sú dané objektívne dôvody na to, aby sa konkrétna osoba mohla cítiť poškodenou (čo bolo splnené, viď predchádzajúci výklad). Súd pritom zvažil, či vzhľadom ku konkrétnym okolnostiam prípadu by sa aj iná osoba v obdobnom postavení mohla cítiť dotknutá v zložkách tvoriacich nemajetkovú sféru jednotlivca (pozri rozsudok Najvyššieho súdu ČR, sp. zn. 30Cdo/2865/2015).

26. Z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že žalobkyňa pociťovala počas trvania trestného stíhania stres, nemala sa komu zdôveriť, nevedela a obávala sa, ako trestné stíhania dopadne, či bude odsúdená podmienene alebo nepodmienene. Obávala sa, že v prípade, ak bude odsúdená aj podmienene, stratí zamestnanie vodičky dodávky, pretože jej to bolo oznámené zamestnávateľom, ktorý vyžadoval od nej bezúhonnosť. Rovnako sa obávala, že v prípade, ak bude odsúdená nepodmienene na výkon trestu odňatia slobody, nebude osoba, ktorá by vedela prevziať starostlivosť o jej maloleté dieťa. Uvedené vnímanie žalobkyne počas trvania trestného stíhania sú objektívne pochopiteľné a v jej postavení sa rovnako mohla cítiť iná osoba v obdobnom postavení z hľadiska rozsahu zisteného skutkového stavu. Je zrejmé, že u žalobkyne došlo k zásahu do morálnej sféry jej osobnosti a zasiahlo to do jej práva na súkromie podľa článku 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Najmä tým, že žalobkyňa mala obavu o ďalšie uplatnenie v práci, ako aj o starostlivosť o maloleté dieťa.

27. Žalobkyňa však nebola verejne činnou osobou, starala sa o jedno maloleté dieťa, pričom jej manžel (partner) bol v rozhodnom čase vo výkone trestu odňatia slobody. Starostlivosť o maloleté dieťa tak znášala sama, pracovala ako vodička dodávky. Z hľadiska trestného činu sprenevery, pre ktorý bola trestne stíhaná podľa § 213 ods. 1 ods. 2 písm. a) Trestného zákona účinného v rozhodnom tom čase išlo o prečin a hrozil jej trest odňatia slobody v rozsahu jeden rok až päť rokov, pričom išlo o kvalifikovanú skutkovú podstatu trestného činu. Mohla byť odsúdená aj na podmienený výkon odňatia slobody, avšak ak by k nemu došlo, hrozila jej strata zamestnania, čo jej bolo oznámené jej zamestnávateľom. Na druhej strane však nebola trestne stíhaná za trestný čin, pri ktorom by jej hrozil iba nepodmienený trest odňatia slobody. Pokiaľ išlo o následky v súkromnom živote, žalobkyňa okrem preukázaného neblahého a pre odvolací súd pochopiteľného prežívania trestného stíhania, obáv, ktoré s tým boli spojené, nepreukázala, že by výrazne utrpela na svojej povesti, že došlo k prerušeniu/pretrhnutiu priateľských a rodinných vzťahov, že bola predmetom ohovárania, verejného poníženia, že prišla o zamestnanie, stratu zárobku, prípadne v dôsledku toho sa ľudí stránila, alebo jej vznikli iné psychické útrapy s tým spojené. Rovnako v spore nebolo z jej strany vôbec preukázané, že by v dôsledku nezákonného trestného stíhania jej vznikli konkrétne následky v spoločenskom uplatnení.

28. Po vykonanom dokazovaní tak nebolo preukázané, že v spoločenskom, pracovnom, rodinnom živote, bola žalobkyňa spôsobená nezákonným rozhodnutím väčšia, prípadne aspoň rovnaká ujma, v porovnaní s morálnou ujmou spôsobenou trestným činom znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania, ktorú objektívne prežívali obeť týchto trestných činov. Naopak, závažnosť preukázanej ujmy žalobkyne tak v bola v porovnaní s odškodňovaním uvedených trestných činov podľa § 12 ods. 3 zákona č. 274/2017 Z. z. a § 5 ods. 1 zákona č. 215/2006 Z. z. v zásade podľa odvolacieho súdu nižšia. Na základe toho odvolací súd zvažoval, aká výška ujmy je spôsobilá spravodlivo odškodniť žalobkyňu v zistených následkoch nezákonne vedeného trestného stíhania. Na zistený skutkový stav dal do pomeru rozsah preukázaného zásahu do osobnosti žalobkyne z hľadiska kritérií podľa § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z., rozsah odškodňovania obetí trestných činov a rozsah odškodnenia nezákonne vedených trestných stíhaní v obdobných prípadoch. Dospel k záveru, že za každý mesiac trestného stíhania žalobkyne patrí 30 % z desaťnásobku minimálnej mzdy platnej v kalendárnom roku, v ktorom trestné stíhanie prebiehalo. Takto určená výška náhrady spĺňa všeobecnú požiadavku morálnej satisfakcie žalobkyne, nebagatelizuje náhradu ujmy na iných právach a zodpovedá rozsahu odškodnenia v iných prípadoch.

29. V roku 2015 bolo 30 % z desaťnásobku minimálnej mzdy 95,10 Eur na mesiac. Žalobkyňa bola trestne stíhaná 3 mesiace, preto jej patrí nárok na odškodnenie za rok 2015 285,30 Eur. V roku 2016 bolo 30 % z desaťnásobku minimálnej mzdy 101,25 Eur na mesiac. Žalobkyne za celý rok 2016 tak patrí odškodnenie v sume 1215 Eur. V roku 2017 bolo 30 % z desaťnásobku minimálnej mzdy 108,75 Eur na mesiac. Žalobkyne za celý rok 2017 patrí nárok na odškodnenie v sume 1305 Eur. V roku 2018 bolo 30 % z desaťnásobku minimálnej mzdy 120 Eur na mesiac. Žalobkyne za celý rok 2018 patrí nárok na odškodnenie v sume 1440 Eur.

V roku 2019 bolo 30 % z desaťnásobku minimálnej mzdy 129,90 Eur na mesiac. Žalobkyni za 11 mesiacov trestného stíhania v danom roku patrí nárok na odškodnenie 1428,90 Eur.

30. Spolu tak žalobkyni za celé obdobie nezákonného trestného stíhania patrí nárok 5674,20 Eur. Súd prvej inštancie priznal žalobkyni právoplatne nárok v sume 3875 Eur a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Vzhľadom na to odvolací súd výrok rozsudku v tejto časti zmenil tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni ešte sumu rovnajúcu sa rozdielu odvolacím súdom stanovenej náhrady nemajetkovej ujmy v sume 5674,20 Eur a priznanej v sume 3875 Eur = 1799,20 Eur, teda 1800 Eur. Takto priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy zároveň zodpovedá výške náhrady, ktorá bola súdmi priznávaná v iných prípadoch, keďže ročne žalobkyni bola priznaná suma v priemere 1335,11 Eur. Vo zvyšku žalobu odvolací súd zamietol.

31. Odvolací súd nepovažoval za správny právny názor súdu prvej inštancie, podľa ktorého akékoľvek konanie vždy nejakú dobu trvá a bolo by nesprávne, aby počiatočná doba konania bola odškodňovaná v rovnakej výške ako doba ju presahujúca. Súd prvej inštancie pritom poukázal na rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15Co/49/2018 zo dňa 10.04.2019 v ktorom bolo odkazované na stanovisko Občanskoprávneho a obchodného kolégia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. Cpjn 206/2010. Podľa názoru odvolacieho súdu uvedené závery nie je možné vzťahovať na konanie o náhradu škody voči štátu spôsobenej nezákonným rozhodnutím, ako tomu bolo v prejednávanej veci. Predmetom odškodnenia v predmetnej veci je náhrada za nezákonné uznesenie o vznesení obvinenia a teda celé trestné stíhanie žalobkyne bolo nedôvodné. Náhrada jej má patriť bez ohľadu na to, že každé konanie trvá nejakú dobu, pretože podľa výsledkov trestného konania sa voči žalobkyni nemalo toto trestné konanie vôbec viesť. Z toho dôvodu nemožno výšku náhrady nemajetkovej ujmy odstupňovať, ako to urobil súd prvej inštancie. Zároveň stanovisko Najvyššieho súdu ČR sa nevzťahovalo na spory o náhradu škody spôsobenej nezákonným vznesením obvinenia, ale na spory voči štátu spôsobené prietiahmi v konaní, kde uvedená argumentácia Najvyššieho súdu ČR je pochopiteľná. Predmetom tohto sporu však nie je priznanie náhrady za nezákonnú dĺžku konania, ale náhrady za nezákonné rozhodnutie a nedôvodné trestné konanie ako celok.

32. Odvolací súd zároveň priznal žalobkyni nárok na náhradu úrokov z omeškania vo výške 5,05 % ročne z priznanej sumy 1800 Eur od 01.05.2017 do zaplatenia podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z. Žalovaná sa dostala do omeškania s plnením nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím štátu márnym uplynutím šesť mesačnej lehoty na plnenie v zmysle § 16 zákona č. 514/2003 Z. z., ktoré nastalo dňa 30.04.2021. Počnúc dňom 01.05.2021 sa tak žalovaná dostala do omeškania s plnením svojho záväzku.

33. Odvolací súd ponechal paričnú lehotu na plnenie podľa § 232 ods. 3 CSP pre žalovaného v rozsahu 15 dní, obdobne ako súd prvej inštancie na základe požiadavky žalovanej. Táto požiadavka nebola v odvolacom konaní namietaná. Lehota 15 dní bola rozumne odôvodnená tým, že štát pri plnení svojich záväzkov musí postupovať podľa vnútorných predpisov spojených s vykonávaním úhrad.

34. V prevyšujúcej časti, ktorou žalobkyňa navrhovala priznať náhradu nemajetkovej ujmy až do výšky 15 000 Eur odvolací súd žalobu zamietol. Odvolací súd túto časť výroku vyhlásil na verejnom vyhlásení rozsudku dňa 29.05.2025 dopĺňacím rozsudkom podľa § 225 CSP.

35. Výrok, ktorým súd prvej inštancie priznal žalobkyni úrok z omeškania z právoplatne priznanej sumy 3875 Eur ostal nedotknutý, pretože nebol napadnutý odvolaním.

36. Odvolací súd zmenil tiež výrok súdu prvej inštancie o náhrade trov konania, tak, že žalobkyňa má nárok na náhradu trov prvoinštančného v rozsahu 100 %, a nie podľa pomeru úspechu v spore. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní nároku na náhradu trov konania vec nesprávne právne posúdil, keď aplikoval § 255 ods. 2 CSP a rozhodol rozdelením pomeru úspechu vo veci. Odvolací súd sa v plnej miere stotožnil s argumentáciou žalobkyne v podanom odvolaní. Rozhodnutie o výške náhrady nemajetkovej ujmy je vecou voľnej úvahy súdu, ktorú strany sporu nevedia v spore predpokladať. Nebolo by spravodlivé a v súlade so satisfakčnou funkciou nemajetkovej ujmy, požadovať od žalobkyne, aby svoju nemajetkovú ujmu podceňovala iba preto, aby potom nemusela hradiť trovy konania. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania v tomto prípade treba rozlíšiť čo je základné a čo sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do práva žalobkyne bolo zasiahnuté. Výška nemajetkovej ujmy

je potom druhotná a nadväzujúca. Miera úspechu je daná základným zistením, že došlo k zásahu do práv žalobkyne (pozri rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/98/2021). Preto žalobkyňa patrí pred súdom prvej inštancie nárok na náhradu trov konania podľa § 255 ods. 1 CSP v plnom rozsahu. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1, 2 a § 255 ods. 1 CSP. Žalobkyňa podala odvolanie dôvodne, pretože odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil v jej prospech. Žalovaná je tak povinná zaplatiť žalobkyňi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie o výške trov konania, o ktorých rozhodne súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 2 CSP po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

37. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v § 421 odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
 - b) kto ho robí,
 - c) ktorej veci sa týka,
 - d) čo sa ním sleduje a
 - e) podpis
- (§ 127 ods. 1 CSP).

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

Strany sporu majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak neboli splnené podmienky podľa § 429 CSP, resp. dovolanie má vady podľa § 429 CSP napriek riadnemu poučeniu dovolateľa o povinnosti podľa § 429 CSP v odvolacom konaní, resp. napriek výzve súdu prvej inštancie adresovanej dovolateľovi na odstránenie väd a jeho poučení o následkoch neodstránenia väd dovolania, dovolací súd dovolanie odmietne (§ 447 písm. e) CSP v spojení s § 436 ods. 1 CSP).